



BILTEN RG35

Bilten Radne grupe NKEU za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

NACIONALNI KONVENT

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata predstavnika državne administracije, političkih partija, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija, o pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

RADNA GRUPA 35

Cilj Radne grupe NKEU za pregovaračko poglavlje 35: Ostala pitanja - Kosovo jeste da pomogne proces normalizacije odnosa i unapredi život građana Srbije i Kosova kroz zastupanje predloga praktičnih politika, konkretnih rešenja za implementaciju Briselskog sporazuma i kroz promociju vrednosti Evropske unije.

Radna grupa je otvorena za sve organizacije civilnog društva, profesionalna i akademska udruženja i pojedince-eksperte koji se bave ovom temom.

MIREBITA, DOBAR DAN – KULTUROM DO POMIRENJA



Milica Antić, koordinatorka za jačanje kapaciteta na programu za razvoj civilnog društva i građansku participaciju
e-mail: milica@gradjanske.org

Na ovogodišnjoj Međunarodnoj nedelji civilnog društva u Beogradu, održanoj od 9. do 12. aprila, najavljen je sledeći festival *Miredita, dobar dan* koji će se održati od 29. maja do 1. juna, šesti put zaredom.

Festival *Miredita, dobar dan* predstavlja jedinstveni kulturni događaj i priliku da umetnici sa Kosova predstave svoj rad publici u Beogradu. Takođe, ovaj festival je prilika da dve strane upoznaju i razmene perspektive, čime se postiže prevazilaženje razlika i omogućava veće razumevanje između dve zajednice. Simbol festivala je Bekim Fehmiu, kao zajednički imenitelj zajedničke istorije i podsetnik da je kulturom moguće prevazići etničke barijere. Svake godine na festivalu *Miredita, dobar dan* bude predstavljena kulturna scena Kosova kroz pozorišnu, filmsku, plesnu umestnost, izložbe fotografija itd.

Tokom organizovanja prethodnih *Miredita* bili smo svedoci mnogih administrativno-pravnih teškoća, ali i problema koje su uzrokovani političkom situacijom i netrpeljivosti koja je podgrevana naslovnicama tabloida i medijskih nastupa srpskih zvaničnika. Vraćanje na granici, oduzimanje umetničkih predmeta i slučajni pretresi na ulici obeležili su prethodne festivale. Osim toga, redovni posetioци svakog festivala su desničarske grupe predvođene Zavetnicima i SRS-om. Primetno je da su prethodnih godina, a u atmosferi koja je pogodovala razvoju nacionalističkih sentimenata, i konstantoj mržnji prema

Albancima koju su domaći mediji promovisali na naslovnim stranama i tekstovima sa nacionalističkom podlogom, doprineli da organizacija festivala bude bezbednosno veći izazov.

Festival *Miredita, dobar dan* prethodne 2018. godine je bio održan u Centru za kulturnu dekontaminaciju i okupio je veliki broj zainteresovanih, ali i desničare koji su okružili CZKD. Policija im je onemogućila pristup, tako što je kordonom okružila učesnike festivala. Niko nije mogao da uđe, ili izađe. Samim tim je onemogućena sloboda kretanja za sve posetioce festivala. Zavetnici, Radikali i Dveri su vređali prisutne, pretili i nosili nacionalistička obeležja. Desničarske organizacije nisu imale prijavljen skup, ali ni protiv jednog učesnika nije podnesena prijava. Sa druge strane policija je legitimisala Maju Stojanović, jer je tražila da policija udalji desničarske organizacije, čiji je skup u medijima bio najavljen, ali ne i prijavljen policiji. Tokom prošle *Miredite*, odnos medija prema festivalu je bio dosta neprofesionalniji nego tokom ranijih godina. Pišući o navodnim provokacijama albanske strane, mediji su podgrevali mržnju i doprineli tome da se bezbednost učesnika ugrozi, a da im se kretanje ograniči na baštu CZKD-a. Državni zvaničnici su se javno izjašnjavali o nemogućnosti učesnika festivala da pređu administrativni prelaz, objašnjavajući da se simbol terorizma ne može podvesti pod kulturu, kako je rekao Nebojša Stefanović.

Godine 2017, Festival je obeležila tenzija oko dolaska bivše kosovske predsednice Atifete Jahjage i njenog obraćanja na promociji knjige „Želim da me čuju“, koja je zabeležila sećanja žena koje su preživele silovanja u poslednjem ratu na Kosovu. Tabloidi su najavlјivali ovaj događaj i dodavali „ulje na vatru“ senzacionalističkim naslovima. G-đa Jahjaga je odbila da dođe u Beograd jer joj nisu bili obezbeđeni adekvatna pratnja i obezbeđenje, te se publici obratila putem video-linka. Pre same tribine ispred CZKD-a se okupila grupa desničara, koji su imali nameru da prekinu tribinu, pevajući srpske nacionalističke pesme. Uz to su nosili transparent: „For Ramsey's next goal, let it be Haradinaj“, aludirajući na urbani mit da svaki put kada ovaj fudbaler Arsenala da gol, umre jedna poznata osoba. Takođe, i na samom otvaranju 20 pripadnika Zavetnika je upalo na događaj pevajući pesme o Kosovu i noseći nacionalistička obeležja.

Treći po redu festival, 2016. godine, obeležen je u potpuno drugačijem tonu, zajedničkim pismom Aleksandra Vučića i Edija Rame koje je pročitano na ceremoniji otvaranja. Pismo je bilo upućeno povodom osamdesetogodišnjice od rođenja glumca Bekima Fehmiua. Pismo je u tonu pomirenja i razumevanja između Albanaca i Srba. Iako sadržaj ovog festivala nije bio ništa „provokativniji“ od narednih, ovaj nije okupio desničare, a i ton kojim je događaj predstavljen u medijima je bio dosta umereniji. Institucije su bile spremnije za saradnju, te je sam događaj prvi put održan u Domu omladine.

Miredita, druga po redu, godinu dana ranije, ne samo da je uspešno bila organizovana, već je i dobila finansijsku podršku i od srpskog i od kosovskog ministarstva. Poznati glumci iz Srbije i sa Kosova poslali su poruku da je kultura ono prvo što spaja ljude posle velikih tragedija. Da je politička atmosfera bila potpuno drugačija tokom organizacije ove *Miridite* dokazuje i to što je Ivan Tasovac, kao ministar kulture prisustvovao ovom događaju. Doduše, treba napomenuti da je početak festivala obeležio manji incident, kada je u salu Doma

sindikata ušao predsednik Udruženja nestalih i kidnapovanih s Kosova, Simo Spasić, noseći fotografije 15 Srba ubijenih tokom rata. Međutim, njemu je dozvoljeno da ostane do kraja predstave.

Kada je festival počeo 2014. godine postojala je potpuno drugačija atmosfera u društvu, jer je prethodne godine potpisan Briselski sporazum. Zato je moguće razumeti zbog čega na samom početku organizacije festivala nije bilo incidenata. Današnju situaciju je moguće objasniti nedostatkom pravovremene reakcije države, ali i pokušajem desničarskih organizacija da budu vidljivije u javnom prostoru. Na primeru festivala se jasno može uočiti da Briselski process nema odgovarajuće posledice na normalizaciju odnosa, a prvenstveno zbog duplih poruka koje se šalju međunarodnoj i domaćoj javnosti u obe zemlje.

Ideja o organizaciji festivala *Miredita, dobar dan* nastala je na inicijativu Građanskih inicijativa u saradnji sa tadašnjim oficirom za vezu Kosova. Partneri na organizaciji događaja su Integra sa Kosova i Inicijativa mladih za ljudska prava.

Hronološki posmatrano organizacija *Miredite* je postajala sve teža i teža, baš kako se menjao i politički odnos prema kosovskom problemu na terenu. Primetno je da je prostor za delovanje civilnog društva sužen, što se prenosi i na delatnost kulture i umetnosti. U javnom prostoru sve je manje mesta za debatu i razmenu političkih mišljenja, što nam daje jasan znak da je postojanje ovakvih festivala potrebnije sada više nego ikada, ako želimo da učimo iz grešaka iz prošlosti, a ne da ih ponavljamo.

Festival *Miredita, dobar dan* će ove godine biti organizovan od 29. maja do 1. juna u Beogradu. Na sajtu <https://mireditadobardan.com/> uskoro možete naći više informacija o ovogodišnjem programu.



Građanske inicijative su udruženje građana za demokratiju i građansko obrazovanje koje preko 20 godina radi na osnaživanju građanskog društva kroz doprinos uspostavljanju i primeni vladavine prava i jačanju uticaja aktivnih građana i udruženja. Građanske inicijative svoje aktivnosti sprovode kroz dva programa: program javnih politika i program jačanja kapaciteta civilnog društva.

Građanske inicijative fokusirane su na praćenje i analizu delovanja države, usmerene na zakonodavstvo i sprovođenje politika u sferi građanske participacije. Građanske inicijative održavaju svoj pristup inkluzivnosti i umrežavanja da bi osigurale snažniji uticaj, sveobuhvatniji doprinos i bolju zastupljenost OCD. Uz to, ulažu značajne napore da utiču na javne politike koje regulišu stvaranje podsticajnog okruženja za delovanje i razvoj civilnog društva – unapređenje mehanizama za saradnju sa državnim i organima lokalne samouprave, stvaranje uslova za finansijsku održivost i samostalnost OCD, vrednovanje volonterskog angažmana. Građanske se zalažu da se primarne vrednosti civilnog društva (demokratija, ljudska prava i s njima povezane vrednosti) prihvate i poštuju u zakonodavstvu i praksi.

Aktivnosti programa Jačanje kapaciteta osmišljene su da podstaknu paralelni rad i sinergiju na jačanju kapaciteta OCD, institucija i pojedinaca/ki. Od 2014. godine GI funkcionišu i kao Resurs centar u Srbiji u okviru čijih aktivnosti se prikupljaju, objavljuju i distribuiraju informacije od značaja za rad OCD, svim raspoloživim kanalima komunikacije; GI pružaju savete i tehničku podršku; realizuju treninge i seminare na različite teme; asistiraju u umrežavanju organizacija i pripremaju godišnji pregled izvora kroz mogućnosti za finansiranje, koji je danas dostupan u elektronskom formatu.

Više o organizaciji je dostupno na www.gradjanske.org

Članovi RG NKEU za Poglavlje 35 predstavili analizu „Obrazovanje u procesu normalizacije odnosa Beograda i Prištine“



Predstavnici Radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 35 su 24. aprila 2019. godine u Beogradu predstavili analizu „Obrazovanje u procesu normalizacije odnosa Beograda i Prištine“. Autori analize su Centar za interdisciplinarnu studiju Balkana, NVO Lanac i samostalni član RG Milica Andrić Rakić. Analiza je izrađena sa ciljem da se prikažu dosadašnji rezultati primene postignutog sporazuma o međusobnom priznavanju visokoškolskih diploma u cilju nastavka školovanja ili zaposlenja.

Na panelu su učestvovali: Stefan Surlić iz Centra za interdisciplinarnu studiju Balkana, Verka Jovanović iz NVO Lanac, Milica Andrić Rakić i doc.dr Dejan Pavlović sa Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu.

Sporazumi koji su do sada postignuti u pregovaračkom procesu Beograda i Prištine zavise od finalnog sporazuma i spremnosti obe strane na normalizaciju odnosa, smatra **Stefan Surlić**. On je dodao da sva parcijalna pitanja, uključujući i obrazovanje, čekaju po strani, jer se očekuje finalni sporazum Beograda i Prištine i da ne postoji volja da se teme koje su sporne, među kojima je i obrazovanje, otvore kako bi se omogućio normalan život ljudi.

Uredba o procedurama i kriterijumima za izdavanje uverenja građanima Kosova koji su diplomirali na Univerzitetu u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici, usvojena odlukom Vlade Kosova, nije sveobuhvatna i to predstavlja jedan od glavnih problema u procesu verifikacije diploma. Uredba isključuje više škole ovog Univerziteta, diplome izdate u periodu između 1999. i 2000. godine kada su fakulteti ovog Univerziteta bili razmešteni po centralnoj Srbiji, ali i sve druge univerzitete iz Srbije, navodi **Milica Andrić Rakić**.

Verka Jovanović je rekla da je veliki problem i nedostatak javno dostupnih statističkih podataka o broju priznatih diploma sa Kosova na univerzitetima u Srbiji, vremenu čekanja na odobrenje ili bilo kakav odgovor od strane univerziteta. To je naročit problem za Albance na jugu Srbije, koji žele da nostrifikuju diplome stečene na fakultetima koji funkcionišu po kosovskom sistemu, a u cilju zapošljavanja u javnim institucijama Srbije.

Na skupu su učestvovali predstavnici organizacija civilnog društva, predstavnici diplomatskog kora, kao i mediji.

Događaj i analiza su deo projekta „Nacionalni konvent o Evropskoj uniji (NKEU) 2018/2019“ koji sprovodi Nacionalni konvent o Evropskoj uniji u saradnji sa Institutom za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER). Projekat je finansiran od strane Fondacije za otvoreno društvo, Srbija.

Analiza je dostupna [ovde](#).



U Biltenu Radne grupe NKEU za Poglavlje 35 se iznose stavovi o pregovorima između Beograda i Prištine, prednostima i posledicama ponuđenih rešenja na stanje demokratije i društva u Srbiji, položaj i zaštitu etničkih zajednica na Kosovu, regionalnu stabilnost i pomirenje, Evropske integracije Srbije i druge važne teme od interesa za razvoj našeg društva. U biltenu se objavljuju tekstovi i stavovi članica Radne grupe, ali se daje mogućnost i drugim društvenim i političkim akterima da iznesu svoje stavove po pitanjima od značaja za Poglavlje 35. Bilten izlazi više puta mesečno, distribuira se putem elektronske pošte, i može da se preuzme sa internet stranice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, kao i sa stranice Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) koji koordinira radom Radne grupe za Poglavlje 35 i uređuje sadržaj biltena.

BILTEN RADNE GRUPE NACIONALNOG KONVENTA O EVROPSKOJ UNIJI ZA POGLAVLJE 35

Broj 17 (april 2019.)

poglavlje35@regionalnirazvoj.org

www.eukonvent.org

www.regionalnirazvoj.org

Mišljenja i stavovi izraženi u ovom Biltenu predstavljaju stavove autora i ne odražavaju neophodno zvanične stavove Fondacije za otvoreno društvo, Srbija, Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, ni InTER-a.



FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA

